

21 priporočil za spopadanje s sovraštvom v družbi

Problem, kot ga opredeljujejo državljani

Ob treh koncih tedna smo na evropskem državljskem forumu o spopadanju s sovraštvom v družbi, ki ga je sestavljalo 150 naključno izbranih državljanov iz 27 držav članic EU, razpravljali o tem, kako se spopadati s sovraštvom v naši družbi. Prihajamo iz različnih okolij, vendar si delimo skupno razumevanje problema. S tem forumom se priznava, da obstajajo različni vzroki in dejavniki, ki prispevajo k porastu in vztrajnosti sovraštva v naši družbi, hkrati pa se poudarja zapleteno prepletanje čustvenih, družbenih in gospodarskih vidikov.

- **Konflikti in zgodovinska dediščina:** pretekli in sedanji konflikti lahko povzročijo zapuščino sovraštva med generacijami. V zapleteni zgodovini Evrope so k temu ciklu prispevali vsi konflikti, vojne in geopolitične napetosti. Brez dejavnih prizadevanj za obravnavanje in zdravljenje teh ran se sovraštvo, ki ga spodbujajo konflikti, nadaljuje in predstavlja grožnjo za nadaljevanje cikla sovražnosti in delitve.
- **Gospodarska in socialna kriza:** hitre družbene in kulturne spremembe pomembno prispevajo k občutku izgube in prikrajšanosti, kar vodi v stopnjevanje sovraštva. To je lahko uperjeno proti številnim skupinam in državljanom, ki se jih krivi za gospodarsko in socialno krizo. Socialni, politični in ekonomski dejavniki ne povzročajo le neenakosti, temveč so lahko tudi močna gonilna sila negotovosti in strahu.
- **Politika in odgovornost:** vsi politiki in javne osebnosti imajo veliko odgovornost pri obravnavanju sovraštva in spopadanju z njim, vendar ga lahko z neprimernim obravnavanjem etničnih skupin ter izkoriščanjem nacionalizma, delitev in populizma za osebno korist tudi sami podpihujejo. Politične in javne osebnosti v EU in zunaj nje lahko uporabljajo sovražni govor za spodbujanje ozemeljskih teženj in delegitimizacijo demokracije. Delitve se povečujejo z dajanjem prednosti glasnim argumentom pred argumentiranim diskurzom in posvetovanjem ter s krepitvijo skrajnih mnenj in teorij zarote.
- **Mediji, napačne informacije in odgovornost:** s tradicionalnimi mediji in družbenimi omrežji se še povečujeta občutek „mi proti njim“ in sovraštvo do različnih skupin, pogosto v prizadevanju za dobiček. Tradicionalni mediji lahko namerno širijo napačne informacije in sovražni diskurz. Na družbenih omrežjih imata anonimnost in manipulirani algoritmi ključno vlogo pri širjenju sovražnega govora in diskriminacije. Na teh omrežjih se širijo napačne informacije in stereotipi, zlasti o ženskah in mladih, ki so na spletu deležni precejšnjega nadlegovanja. To še dodatno krepí pomanjkanje odgovornosti omrežij in uporabnikov.
- **Čredno vedenje, predsodki in nestrpnost:** temeljni vidik človeške narave je želja po pripadnosti družbeni skupini ali dinamiki, po tem, da bi se počutili „kot vsi drugi“. Ta želja je lahko včasih tako močna, da vodi v izražanje sovraštva in nestrpnosti, v občutek „mi proti njim“ v odnosu do „drugih“. Ta dinamika nezaupanja in sovraštva vpliva zlasti na ranljive posameznike in skupine glede na etnično pripadnost, migracijski status, vero, spol, spolno usmerjenost, invalidnost, družinski status in socialno-ekonomske dejavnike. Zaradi pomanjkanja izobraževanja o različnih identitetah, kulturah, strpnosti, razpravljanju in komuniciranju ter zanesljivih spletnih informacij se lahko okrepijo nesporazumi, utrdijo predsodki in povzročijo sovraštvo.

Ti vzroki in dejavniki sovraštva vplivajo na vse dele naše družbe. Državljeni 27 držav članic Evropske unije iz različnimi okolij menimo, da je boj proti sovraštvu v Evropi in po svetu prednostna naloga. Naša skupna odgovornost je, da preprečujemo sovraštvo v vseh njegovih oblikah na individualni, družbeni in institucionalni ravni ter se nanj odzivamo na podlagi skupnih vrednot in temeljnih pravic EU: miru, svobode in enakosti. Zato priporočamo ukrepanje na različnih področjih za zaščito teh temeljnih pravic, preprečevanje diskriminacije, sovraštva in konfliktov, zaščito najranljivejših ter oblikovanje spoštljive in pravične EU za vse.

Končna priporočila

Naslednja priporočila so razvrščena v pet razdelkov:

- Sistem za odzivanje na kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor,
- Vloga medijev in politike,
- Digitalno in tehnologija,
- Izobraževanje,
- Državljska udeležba in socialna vključenost.

Sistem za odzivanje na kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor

Priporočilo 1: Ena Evropa, ena opredelitev: inkriminacija sovražnega govora

Priporočamo, da Komisija EU ustanovi raznoliko delovno skupino za posodobitev in razširitev skupne opredelitve „nezakonitega sovražnega govora“, da bi se njegovo razširjanje bolje inkriminiralo. V sedanji opredelitvi, sprejeti leta 2008, je poudarek na rasizmu in ksenofobiji, izključene pa so druge oblike sovraštva, kot so diskriminacija invalidov, diskriminacija na podlagi spolne usmerjenosti, spola in starosti ter drugo. Ta zastareli izraz je treba nujno spremeniti, da bo odražal vključujoče vrednote naše sodobne družbe.

Nova, celovita opredelitev je ključna za to, da širjenje nezakonitega sovražnega govora postane kaznivo dejanje, ki se preganja v vseh državah članicah EU. Ta prilagoditev bo zagotovila, da bodo vse oblike sovražnega govora enotno priznane in kaznovane, kar bo okrepilo našo zavezanost bolj vključujoči in spoštljivi družbi.

Z vključitvijo sovražnega govora na seznam kaznivih dejanj EU lahko zaščitimo marginalizirane skupnosti in ohranimo človekovo dostojanstvo. V tej pobudi se razlikuje med nezakonitim sovražnim govorom in svobodo izražanja ter zagotavlja ravnotežje med temeljnimi pravicami in potrebo po boju proti diskriminaciji in sovraštvu.

Utemeljitev

Spodbuja socialno kohezijo: s posodobitvijo opredelitve, ki vključuje vse oblike sovražnega govora, se spodbuja bolj vključujoča družba, v kateri se vsi počutijo spoštovane in cenjene. S tem se spodbuja socialna kohezija in zmanjšujejo delitve, ki jih povzročata nenadzorovan sovražni govor.

Izboljšuje pravno jasnost: z enotno opredelitvijo v vseh državah članicah EU se odpravljajo nedoslednosti in vrzeli v pravnem varstvu. Ta jasnost zagotavlja, da tisti, ki širijo sovražni govor, odgovarjajo za svoja dejanja, ne glede na to, kje v EU so.

Ščiti marginalizirane skupnosti: razširitev opredelitve na več oblik diskriminacije zagotavlja boljšo zaščito marginaliziranih skupin ter zmanjšuje njihovo izpostavljenost škodljivemu in žaljivemu jeziku.

Krepi človekove pravice: EU z inkriminacijo vseh oblik sovražnega govora krepi svojo zavezanost človekovim pravicam in dostojanstvu ter pravne okvire usklajuje s sodobnimi vrednotami enakosti in spoštovanja.

Vzpostavlja ravnotežje med svoboščinami: S tem pristopom se skrbno razlikuje med sovražnim govorom in svobodo izražanja ter zagotavlja, da je svoboda govora zaščitena, hkrati pa se preprečuje govor, ki spodbuja nasilje, sovraštvo ali diskriminacijo.

Spodbuja empatijo in razumevanje: izpostavljenost različnim pogledom in inkriminacija sovražnega govora spodbujata empatijo in razumevanje med državljani ter prispevata k bolj složni in spoštljivi družbi.

Izvajanje tega priporočila bo privedlo do pravičnejše in bolj povezane Evrope, v kateri lahko vsi posamezniki, ne glede na svojo identiteto, živijo brez strahu pred sovraštvom in diskriminacijo.

Priporočilo na kratko:

- vzpostavitev raznolike delovne skupine za oblikovanje celovite opredelitve „nezakonitega sovražnega govora“, ki vključuje vse oblike diskriminacije,
- posodobitev zastarele opredelitve iz leta 2008, da bo vključevala vse vrste sovražnega govora,
- enotno priznavanje in kaznovanje sovražnega govora po vsej EU,
- inkriminacija razširjanja nezakonitega sovražnega govora v vseh državah članicah EU.

Priporočilo 2: Evropski protokol za učinkovito odzivanje na obvestila o kaznivih dejanjih iz sovraštva

Priporočamo jasen in enoten postopek za prijavo kaznivih dejanj iz sovraštva v vseh državah članicah EU. Ta pravni postopek bi bilo treba učinkovito izvajati v organizacijah, ki sodelujejo z žrtvami kaznivih dejanj iz sovraštva. Predlagamo revizijo vseh predhodno predlaganih in neučinkovitih ukrepov ter oblikovanje enostavnega postopka, ki bo žrtvam in pričam omogočal varno prijavo vseh kaznivih dejanj, vključno s kaznivimi dejanji na spletnih platformah.

Prvič, postopek bi moral zagotoviti varne pogoje za prijavo tako za žrtve kot za pričel kaznivih dejanj iz sovraštva. Z zagotavljanjem njihove varnosti se lahko poveča število prijavljenih kaznivih dejanj. To vključuje ukrepe za zagotovitev pravne in psihološke zaščite ter po potrebi fizično zaščito pred posamezniki, ki se želijo maščevati. Postopek bi lahko vključeval tudi delo s storilci, ki so pogosto morda že bili žrtve sovraštva.

Drugič, postopek bi moral vključevati vse akterje, ki sodelujejo v verigi prijavljanja kaznivih dejanj, da bi se zmanjšalo tveganje sekundarne viktimizacije in povečanja travme.

Poleg tega bi bilo treba postopek podpreti z ustreznim spletnim kanalom, namenjenim varnemu prijavljanju kaznivih dejanj.

Utemeljitev

To priporočilo je pomembno, ker pomaga preprečevati in/ali zmanjšati sekundarno viktimizacijo žrtev. Postopek bo omogočil hiter odziv in pomoč žrtvam ter podporo in zaščito prič. Tak postopek bo tudi olajšal ukrepanje služb, ki prejmejo prijavo. Če se bo postopek izkazal za učinkovitega, se bo družba pogosteje odzivala na kazniva dejanja in jih prijavljala.

Priporočilo na kratko:

- vzpostavitev jasnega in enotnega postopka za prijavo kaznivih dejanj iz sovraštva v vseh državah članicah EU,
- revizija vseh predhodno predlaganih in neučinkovitih ukrepov ter oblikovanje enostavnega postopka, ki bo žrtvam in pričam omogočal varno prijavo vseh kaznivih dejanj, vključno s kaznivimi dejanji na spletnih platformah,
- vzpostavitev spletnega kanala za varno prijavljanje kaznivih dejanj.

Priporočilo 3: Nacionalni urad za boj proti sovraštvu v državah članicah

Priporočamo ustanovitev neodvisnega urada za boj proti sovraštvu v vsaki državi članici. Potrebujemo močno institucijo s pravnim pooblastilom in učinkovito komunikacijo, ki bo ljudem zagotavljala konkretno pomoč prek objektivnega in neodvisnega sistema za prijavo kaznivih dejanj.

Prvič, urad bo odgovoren za zagotavljanje pravne in psihološke podpore vsaki žrtvi kaznivih dejanj iz sovraštva v njihovi državi članici, pri čemer bo tesno sodeloval z nevladnimi organizacijami in državljanskim odborom. Urad bo žrtvam zagotovil varno platformo za učinkovito prijavo kaznivih dejanj iz sovraštva.

Drugič, urad bo tesno sodeloval s skupino EU na visoki ravni za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva ali podobnimi skupinami, da bi izpolnil svoje poslanstvo ter zagotovil izvajanje kodeksov ravnanja za podjetja, organizacije in politike. To sodelovanje bo pomagalo ustvariti učinkovito in podporno okolje za žrtve. Poleg tega bi lahko urad posameznikom, ki potrebujejo nasvet, zagotovil informacije in dobre prakse. Osebe urada bi morale opravljati svojo funkcijo mandatno.

Tretjič, urad bo razširjal orodja, programe, mehanizme in gradivo EU o sovraštvu ter zagotovil, da bodo dosegli izobraževalne ustanove, upravne ustanove in širšo javnost na nacionalni in regionalni ravni. Za zagotovitev tega bo urad organiziral usposabljanje za službe, vključene v prvi odziv po prijavi.

Poleg tega bo urad zbiral podatke o kaznivih dejanjih iz sovraštva, da bi razvil učinkovite odzive na prihodnje potrebe prebivalstva.

Utemeljitev

Število kaznivih dejanj iz sovraštva se je v naših polariziranih družbah povečalo, zaradi česar se je zmanjšala blaginja ljudi. Za preprečevanje kaznivih dejanj iz sovraštva, odzivanje nanje in skrb za žrtve je treba vzpostaviti učinkovite institucije in mehanizme. Poleg tega se vsako kaznivo dejanje začne z mislijo ali besedo. Za zagotavljanje izobraževanja o spoštovanju in ozaveščanje je treba ustanoviti posebno institucijo, ki bo preprečevala kazniva dejanja iz sovraštva in podpirala žrtve, zlasti ker takega urada preprosto še ni, a je zelo potreben.

Priporočilo na kratko:

- ustvarjanje učinkovitega in podpornega okolja za žrtve,

- ustanovitev neodvisnega urada za boj proti sovraštvu v vsaki državi članici.

Urad bo tesno sodeloval s skupino EU na visoki ravni za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva ali podobnimi skupinami, da bi izpolnil svoje poslanstvo.

Priporočilo 4: Usposabljanje za strpnost (T4T)

Priporočamo, naj EU poskrbi, da bodo obstoječi tečaji usposabljanja o kaznivih dejanjih iz sovraštva, sovražnem govoru in nenasilni komunikaciji bolje poznani, in jih promovira za posebne ciljne skupine. Načeloma bi morale biti vse družbene skupine bolje izobražene in bi morale razviti spretnosti za spopadanje s sovraštvom. Vendar menimo, da je še posebej pomembno zagotoviti boljše usposabljanje za ljudi, ki delajo v javnem sektorju (npr. policisti ali socialni delavci). Navsezadnje so to pogosto prve osebe, s katerimi se žrtve in prizadeti srečajo, ko doživijo sovraštvo. Zlasti je pomembno, da so javni uslužbenci sposobni zaupno obravnavati vprašanje in posameznika. Javnim uslužbencem v državah članicah EU bi bilo treba zagotoviti redno usposabljanje, ki bi potekalo na kraju samem in prek spleta. Ustvarjalci vsebin so še ena pomembna ciljna skupina, in sicer kot udeleženci in ambasadorji usposabljanj. Pomembno vplivajo na mlajše ciljne skupine in delujejo kot multiplikatorji. Osebe, ki v EU opravljajo javne funkcije, bi morale biti dober zgled in se prav tako udeleževati usposabljanj. Da bi bile možnosti usposabljanja dostopne širšemu prebivalstvu, bi lahko pri promociji usposabljanj sodelovali sindikati ali druge organizacije. Oglasi bi se lahko objavljali tudi v lokalnih časopisih. Udeleženci bi prejeli potrdilo za uspešno opravljeno usposabljanje, s katerim bi lahko zunanjemu svetu dokazali svojo usposobljenost za spopadanje s sovraštvom.

Utemeljitev

Piramida sovraštva se začne s stereotipi in klišeji v naših glavah, ki jih spodbuja sovražni govor. Zato je pomembno, da pridemo do izvora problema. Usposabljanja ne vplivajo le na tiste, ki se jih udeležijo, temveč tudi na ljudi okoli njih. Tečaji usposabljanja so pomemben dodatek formalnim izobraževalnim programom (kot je izobraževanje v šoli ali na univerzi). EU že ponuja številne dobro ocenjene programe in gradiva za usposabljanje. Vendar jih je težko najti. Za zagotovitev, da so razviti programi resnično učinkoviti in trajnostni ter da dosežejo ciljno skupino, jih je treba bolje oglaševati. Pomembna je tudi osredotočenost na ljudi v javnem sektorju, saj je še vedno preveč primerov prizadetih oseb, ki so imele negativne izkušnje z vladnimi agencijami.

Priporočilo na kratko:

- spodbujanje obstoječih tečajev usposabljanja EU o kaznivih dejanjih iz sovraštva, sovražnem govoru in nenasilnem komuniciranju, zlasti za zaposlene v javnem sektorju in ustvarjalce vsebin,
- zagotovitev rednega usposabljanja na kraju samem in prek spleta za javne uslužbence za zaupno in učinkovito obravnavanje vprašanj, povezanih s sovraštvom,
- vključitev sindikatov in lokalnih časopisov za povečanje ozaveščenosti in udeležbe v programih usposabljanja,
- izdajanje potrdil udeležencem, da javno dokažejo svojo usposobljenost za obravnavanje vprašanj, povezanih s sovraštvom.

Priporočilo 5: Ozaveščanje o sovraštvu ter obstoječih ukrepih in sredstvih za boj proti njemu z javno kampanjo

Priporočamo, naj EU izvede javno kampanjo o nevarnosti, vzrokih in ukrepih proti sovraštvu (na spletu in zunaj njega) za ozaveščanje in izobraževanje o razširjenosti in nevarnostih sovraštva. Hkrati bi se s kampanjo obveščalo o različnih pobudah EU proti sovraštvu ter razpoložljivih podpornih kanalih in ukrepih za žrtve.

Da bi bile kampanje s sporočili proti sovraštvu čim učinkovitejše, priporočamo jasno opredelitev in določitev ciljnih skupin, pristopa, kanalov in vsebine. EU bi morala:

- kampanjo osredotočiti na širšo javnost ter na posebne in pomembne skupine (npr. žrtve, storilce, otroke),
- oblikovati sporočila, prilagojena tem različnim skupinam in razmeram v različnih državah članicah EU, z uporabo lahkotnih in dostopnih pristopov, prilagojenih razmeram v posamezni državi članici,
- poudarjati odgovornost vseh državljanov EU, da se borijo proti sovraštvu, s katerim se srečujejo v svojem življenju, in delujejo proti njemu, ter zagotoviti praktična orodja in informacije o tem, kako lahko to storijo,
- uporabiti tradicionalne in nekonvencionalne komunikacijske kanale zunaj spleta in na spletu za širjenje sporočil proti sovraštvu, da bi prek učinkovitejših in uporabnikom prijaznejših kanalov dosegla različne poddele družbe,
- vključiti tradicionalne in družbene medije ter vplivneže in mnenja žrtev v pripravo in izmenjavo teh sporočil, da bi bila ta učinkovitejša in bi dosegla prave ljudi.

Utemeljitev

Čeprav že imamo različne okvire, ki obravnavajo sovraštvo na ravni EU, ni bilo storjenega dovolj za obveščanje evropskih državljanov o teh pobudah. Večina državljanov EU ne ve, kateri programi, pobude in predpisi obstajajo tako na ravni EU in nacionalni ravni. Poročila, novice in razprave o sovraštvu so večinoma osredotočeni na primere sovraštva in na to, kaj je narobe, kar je sicer pomembno, vendar kaže žalostno in pristransko sliko. Zato bi morala obstajati tudi pozitivna poročila o tem, kako se spopasti s sovraštvom, pa tudi praktični predlogi, kaj lahko ljudje storijo proti njemu.

Priporočamo kampanjo ozaveščanja, ne pa trdega prava ali kodeksa ravnanja o tem, kaj smejo vplivneži in profesionalni medijski kanali povedati, saj bi se tak pristop lahko razumel kot cenzura ter bi lahko povzročil reakcijo in nezadovoljstvo med ljudmi z drugačnimi stališči in širšo družbo. Osredotočanje na obveščanje in ozaveščanje bi lahko državljanom omogočilo, da bi razumeli pomen te teme, ter jih usposobilo, da bi prispevali k izvajanju rešitev in boju proti sovraštvu v svojem življenju.

Specifikacije

Ciljne skupine: pomembno je, da se s to kampanjo ozaveščanja dosežejo širše družbene skupine, da se spremeni javno mnenje in zagotovi, da bodo spremembe v mnenju in vedenju trajnostne. To bo tudi zagotovilo, da bodo ljudje, ki že imajo vrednote, ki nasprotujejo sovraštvu, še naprej ravnali v skladu z njimi. Da bi zagotovili učinkovitost in učinek teh kampanj, je treba kampanje in sporočila prilagoditi različnim ciljnim skupinam, kot so žrtve, zavezniki, otroci, starši, učitelji in storilci. Z razlago razlogov za sovražna čustva lahko pomagamo ljudem, ki bi lahko uporabili sovražni govor ali vedenje, da razumejo svoje motive in posledice svojih dejanj. Kampanje bi morale potekati tudi v jezikih tretjih držav, da bi dosegli ljudi, ki ne govorijo jezika države, v kateri prebivajo.

Kanali: uporabiti bi bilo treba širok nabor kanalov za izobraževanje prebivalstva o tem, kaj je prepovedan in škodljiv sovražni govor in kakšno vedenje se spodbuja, ter o različnih pobudah

in ukrepih, ki že obstajajo v EU. Poleg družbenih medijev, televizijskih kanalov in filmskih produkcij bi bilo treba v kampanji uporabiti širok nabor ustvarjalnih, nenavadnih in privlačnih nespletnih sredstev, vključno z oglasnimi panoji, različnimi časopisi, specializiranimi publikacijami na to temo (po možnosti brezplačnimi), tovornjaki, radiem, zasloni v metrojih/na javnih prevoznih sredstvih, letaki supermarketov, računi za nakupe (kot pri avstrijski kampanji, osredotočeni na nasilje nad ženskami) in podobnimi ukrepi. Natančneje, po vsej EU bi se lahko brezplačno predvajal film na to temo. Drug pomemben pristop je vključevanje vplivnežev, kot so igralci, pevci in medijske osebnosti, v kampanje ozaveščanja, da bi dosegli mlajše generacije in druge ciljne skupine z uporabo ustreznih oblik. Poleg tega spodbujamo sodelovanje z vplivneži, ki so sami žrtve, pri pripravi in širjenju teh sporočil.

Vsebina: da bi bile kampanje dobro zasnovane, bi morali pri oblikovanju vsebin sodelovati strokovnjaki iz različnih sektorjev (oglaševanje, psihologija, skupine žrtv itd.) in raznolika fokusna skupina, sestavljena iz različnih ciljnih skupin, ki naj bi jih s kampanjami dosegli (žrtve, vplivneži, mladi itd.). Kampanje bi morale biti prilagojene različnim vrstam sovraštva, na primer proti manjšinam, priseljencem, invalidom, LGBTQI+ osebam, Romom in Judom. Prilagojene morajo biti tudi razmeram v različnih državah EU ter temeljiti na obstoječih pobudah in ukrepih. Poleg tega bi morale biti osredotočene na pozitivna sporočila, ki spodbujajo EU brez sovraštva ter obveščajo o obstoječih in učinkovitih ukrepih in pobudah proti sovražstvu. V nacionalnih novicah bi moralo biti tudi več poročil o dejavnostih, razpravah in pobudah institucij EU.

Pristop: ta kampanja bi morala biti privlačna in humorna, da bi resnično dosegla in spremenila ljudi (v nasprotju s tem, kako večina državljanov dojema večino kampanj EU). Poleg tega bi morala biti osredotočena na bolj neposredno vključevanje državljanov. EU bi lahko na primer organizirala javne natečaje ali podeljevala nagrade, namenjene vključevanju predlogov državljanov o ustvarjalnih in učinkovitih pristopih h kampanjam. Poleg tega bi morala kampanja spodbujati prostovoljstvo in državljansko udeležbo z vključevanjem različnih deležnikov, kot so ljudje, ki so pooblaščen, da delijo svoje osebne zgodbe, ter velika podjetja ali mediji, na prostovoljni osnovi. Vodje bi lahko na primer sodelovali z ranljivimi družbenimi skupinami in povezovali žrtve. Zagotoviti je treba potrebne človeške in finančne vire za doseg teh ciljev. Kampanje bi bile lahko osredotočene tudi na ozaveščanje športnikov in občanov z vključevanjem klubov, medijev in politikov, da bi obravnavali sovražni govor. Spodbujamo uporabo ustvarjalnejših, zabavnejših in privlačnejših pristopov, na primer kampanjo z logotipom „testenine proti sovražstvu“ s kodo QR, ki vodi do informacij o pobudi na embalaži testenin ali drugih živil (lahko tudi na toaletnem papirju), odvisno od tega, kateri proizvodi so najbolj priljubljeni v posamezni državi članici.

Priporočilo na kratko:

- usmeritev kampanje v širšo javnost ter posebne in pomembne skupine (npr. žrtve, storilce, otroke), s sklopom sporočil, prilagojenih tem različnim skupinam in razmeram v različnih državah članicah EU,
- v kampanji bi bilo treba poudariti tudi odgovornost vseh državljanov EU, da se borijo proti sovražstvu, s katerim se srečujejo v svojem življenju, ter zagotoviti praktična orodja in informacije o tem, kako lahko to storijo,
- Uporaba tradicionalnih in nekonvencionalnih komunikacijskih kanalov zunaj spleta in na spletu za širjenje sporočil proti sovražstvu, da bi dosegli različne poddele družbe prek učinkovitejših in uporabnikom prijaznejših kanalov,

- vključitev tradicionalnih in družbenih medijev ter vplivnežev in mnenj žrtev v pripravo in izmenjavo teh sporočil, da bi bila ta učinkovitejša in bi dosegla prave ljudi.

Priporočilo 6: Oglasi proti sovraštvu

Priporočamo, da se za spopadanje s sovraštvom upošteva naslednja komunikacijska strategija:

- kratka prostovoljna telefonska sporočila o vključenosti za vse državljane (ki se na primer prejemajo tedensko/mesečno),
- plakati na avtobusnih postajah, ki spodbujajo vključevanje,
- veliki oglasni panoji za tiste, ki so naveličani družbenih medijev, na primer uporaba oglasnih panojev za volitve v EU za pozitivna sporočila o boju proti sovražnemu govoru,
- prostovoljni Googlovi oglasi za spopadanje s sovraštvom,
- ustvarjanje emodžijev in memejev za sporočila proti sovražnosti,
- pozitivne opombe, dodane obstoječim uradnim sporočilom (kot so vladni dokumenti),
- videoposnetki za ozaveščanje, ki se predvajajo na televiziji ali v kinematografih pred filmom (po možnosti naj bo to pozitivna okrepitev),
- otvoritvena dejanja na športnih prireditvah (kot so olimpijske igre ali svetovno prvenstvo), namenjena širjenju ozaveščenosti, npr. kraljica z medvedkom Paddingtonom na olimpijskih igrah v Londonu, kar je bila prijetna/prisrčna vsebina,
- daljši videoposnetki, ki se predvajajo na športnih dogodkih in pritegnejo obiskovalce z določenim igralcem, ki nastopa v videoposnetku (npr. nogometaš na nogometnih tekmah),
- kampanje s priljubljenimi osebami/vplivneži (kot je Pommelien v Belgiji) za ozaveščanje o temah sovraštva.

Utemeljitev

To bo privedlo do:

- bolj zdravega in varnejšega okolja družbenih medijev ter drugačne vrste družbenih medijev, ki bodo bolj medosebni,
- bolj zdrave, bolj ozaveščene in srečnejše družbe,
- boljše, manj polarizirane Evrope,
- razmer, ki bodo preprečevale stopnjevanje sovraštva in postavile stvari v pravo perspektivo.

Priporočilo na kratko:

- celostno komuniciranje za vse starostne skupine na digitalnih kanalih za spodbujanje empatije, vključevanja in sprejemanja različnih skupin/posameznikov,
- potreba po strokovnjakih za komuniciranje, da bi pripravili vsebino in strategijo, ki bi bili prilagojeni različnim platformam in ciljnim skupinam,
- Posredno/implicitno komuniciranje, kot je gumb „spoštovanje“, podoben emodžiju s palcem navzgor.

Priporočilo 7: Vzpostavitev vseevropske platforme, ki bo združevala informacije, vire, ukrepe in podporne sisteme v zvezi s sovraštvom

Priporočamo vzpostavitev platforme pod vodstvom EU, ki bo enostavna za uporabo in brezplačna ter bo omogočala dostop do informativnega gradiva, kot so opredelitve pojmov, članki in videoposnetki, ter drugih pobud organizacij, osredotočenih na boj proti sovraštvu.

Slog in struktura platforme bi morala biti uporabniku prijazna. Tako bi lahko vključevala razdelek, namenjen mladim, z informacijami o vprašanjih, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju, in praktičnimi nasveti. Poudarek bo moral biti na ukrepih, ki so uspešno pomagali žrtvam, in praktičnih nasvetih za ljudi v celotni družbi, kako lahko učinkovito pomagajo žrtvam, zlasti v vsakodnevnih situacijah, v katerih so lahko priča sovražnemu vedenju. Ljudje bi morali imeti tudi možnost, da se povežejo z drugimi, ki se soočajo s podobnimi težavami, in jim nudijo podporo. Poleg tega bi lahko platforma vključevala opredelitev problema, priporočila in vsa ustrezna gradiva z evropskega državlanskega foruma o spopadanju s sovraštvom v družbi.

Za zagotovitev učinkovitosti lahko umetna inteligenca ljudem pomaga bolj naravno komunicirati z njo in najti ustrezne vsebine, npr. zagotovi lahko smernice in priporočila za žrtve in zaveznike ter jih napoti na prave kanale in organizacije za podporo. Poleg tega bi lahko platforma vključevala nekatere možnosti za uporabnike, da bi zagotovili določene povratne informacije o tem, kateri viri so bili koristni in kako bi jih bilo mogoče še izboljšati.

Poleg tega bi morale to spletišče spodbujati in opolnomočiti ljudi ter jim omogočiti, da kritično razmišljajo o teh vprašanjih, namesto da bi bilo preveč omejujoče ali pretenciozno, kar bi lahko ljudi odvrnilo. To je lahko zlasti pomembno za storilce ali ljudi, ki so dovetnejši za sovražni govor in sporočila, saj spodbuja kritično mišljenje in zbiranje znanja. Zagotoviti bi bilo treba podporo in moderiranje, da bi se zagotovila svoboda izražanja, olajšale konstruktivne razprave, izvajal nadzor nad vsebinami in preprečilo stopnjevanje sovraštva.

Veliki ponudniki družbenih medijev bi lahko pomagali pri izvajanju funkcije, pri kateri so uporabniki napoteni na platformo, da bi poiskali podporo, če menijo, da so določene objave sovražne. Obstajali bi lahko programi priporočanja ali sistemi nagrajevanja, ki bi bili povezani s spletiščem in bi morali biti ustvarjalni in privlačni za različne podskupine prebivalstva.

Utemeljitev

Cilj tega priporočila je ustvariti platformo, ki ne bo nadomestila podobnih zamisli, temveč bo ustvarila podatkovno zbirko koristnih virov. Zato bi bilo treba platformo povezati z drugimi obstoječimi spletišči, viri o sovraštvu in podpornimi kanali za žrtve sovraštva ter zlasti ranljive skupine, da bi bila čim bolj enostavna in koristna. Drug cilj platforme je ozaveščanje in spodbujanje zavestne uporabe ustreznih virov. Čeprav obstaja veliko različnih pobud, virov in kampanj, večina ljudi ne ve, kje najti vse te informacije in pomoč. To bi lahko omogočila ena osrednja platforma, kjer bi ljudje lahko dostopali do vseh teh informacij. Na spletišču bi se lahko izvajala tudi kampanja ozaveščanja.

Na platformi bi lahko medsebojne izmenjave (npr. prek funkcije klepeta) ljudem pomagale razumeti čustva, različne izkušnje in ovire v realnem času iz udobja lastnega doma. Tako bi lahko žrtve tudi delile svoje izkušnje in se obrnile na nekoga, ki bi jim pomagal, da bi se bolje počutile, kar bi zmanjšalo njihovo breme.

Eden od izzivov te platforme je, da jo bo morda težko vzpostaviti ter zagotoviti, da bo struktura spletišča takšna, da jo bodo državljani zlahka razumeli ter zlahka dostopali do nje in iskali po njej. Izziv bo tudi narediti spletišče dovolj zanimivo, da ga bodo številni državljani EU obiskali prostovoljno. Čeprav se forum zaveda izzivov, povezanih z vzpostavitvijo takega spletišča v vseh potrebnih jezikih, menimo, da bi bilo to vredno truda. Če bi lahko ljudje na spletišču delili osebne zgodbe žrtev, bi bilo to lahko bolj čustveno privlačno in učinkovito. Sovraštvu je pojav, ki je obstajal pred internetom, čeprav ga je ta morda še povečal, in ga ne bo mogoče zlahka premagati z eno samo platformo. Vendar pa forum meni, da bi bila platforma lahko učinkovit način za povečanje ozaveščenosti in znanja o razširjenosti sovraštva, hkrati pa bi ljudi

usposobila za zmanjševanje in obvladovanje sovraštva, s katerim se srečujejo na spletu in zunaj njega.

Priporočilo na kratko:

- predlagamo, da se vzpostavi lahko dostopna platforma, ki jo bo upravljala EU in bo delovala kot točka „vse na enem mestu“ za zagotavljanje informacij, opredelitev ključnih pojmov, podatkov o negativnih učinkih sovraštva, praktičnih in ustreznih virov, povezav do drugih platform, pobud in organizacij ter pregleda obstoječih ukrepov in podpornih sistemov v različnih državah članicah,
- platformo bi bilo treba povezati z drugimi obstoječimi ukrepi, platformami in spletišči, osredotočenimi na boj proti sovraštvu na nacionalni ravni in ravni EU, da bi se uporabnikom omogočilo čim lažje iskanje informacij in podpore, ki jih potrebujejo, ter preprečilo podvajanje prizadevanj,
- spletišče bi se lahko uporabljalo tudi kot del kampanje ozaveščanja ter bi ga bilo treba dejavno oglaševati prek družbenih medijev, televizijskih oglasov in drugih kanalov množičnih medijev.

Vloga medijev in politike

Priporočilo 8: Ustanovitev neodvisnega odbora za zaupanje

Predlagamo ustanovitev neodvisnega odbora za zaupanje, ki bo oblikoval kodeks ravnanja za poslance Evropskega parlamenta in spremljal sovražni govor ter napačne informacije. Odbor za zaupanje bi morali sestavljati strokovnjaki z različnih področij (na primer državljani, pravni strokovnjaki, psihologi, sociologi, nevladne organizacije in politični strokovnjaki), nadzirati pa bi ga morali državljani. Za zagotovitev široke zastopanosti so državljani naključno izbrani, pri čemer se uporabljajo merila za povečanje zastopanosti ranljivih skupin v družbi. Ko bo odbor ustanovljen, bo razpravljal in odločal o kodeksu ravnanja, ki bo veljal za javne uslužbenke in organe. Kodeks ravnanja je prilagodljiv. Odbor za zaupanje uporablja kodeks ravnanja za zbiranje podatkov, spremljanje izvajanja in razvoj nadaljnjih smernic za prepoznavanje sovražnega govora in spopadanje z njim. Odbor za zaupanje ima tudi uradno kontaktno točko za druge državljane EU, ki lahko prijavijo kršitve in sovražni govor politikov. Člani se bodo menjavali, da bi se zagotovila pluralnost odbora. Odbor bo za ohranitev svoje integritete izvrševal stroga pravila za pridružitve odboru, da bi preprečil navzkrižje interesov svojih članov.

Utemeljitev

Odbor za zaupanje, ki nadzoruje, spremlja in pripravi izvajanje kodeksa ravnanja proti sovražnemu govoru, je potreben za zaščito posameznikov in skupnosti pred škodljivimi učinki sovražnega govora, zlasti sovražnega govora javnih uslužbencev in organov. S pripravo celovitega kodeksa ravnanja, ki temelji na prispevkih pravnih strokovnjakov, psihologov, sociologov, državljanov in drugih, lahko ta odbor določi jasne smernice in pričakovanja glede vedenja. Tak odbor za zaupanje je ključen za ponovno vzpostavitev in krepitev zaupanja v institucije in predstavnike. Z izvajanjem in spremljanjem kodeksa ravnanja za zaupanja vredno vedenje je zagotovljena večja preglednost. Odbor deluje neodvisno, pregledno in pod nadzorom državljanov, s čimer povečuje svojo legitimnost. Da bi bil odbor učinkovit, mora imeti dobro sestavljeno, večdisciplinarno ekipo, ki zastopa različne poglede in ranljive skupine.

Priporočilo na kratko:

- ustanovitev neodvisnega odbora za zaupanje za oblikovanje in izvrševanje kodeksa ravnanja za javne uslužbence EU, s katerim se bodo obravnavali sovražni govor in napačne informacije,
- odbor bo vključeval strokovnjake z različnih področij in naključno izbrane državljane, s čimer bo zagotovljena zastopanost ranljivih skupin,
- odbor bo spremljal izvajanje kodeksa ravnanja, zbiral podatke in obravnaval prijave sovražnega govora politikov.

Z nadzorom s strani državljanov in rotacijo članov se bodo ohranjale integriteta, preglednost in legitimnost odbora.

Priporočilo 9: Zanesljivost, dejstva in preglednost: preverjanje in pojasnjevanje financiranja informacij

Priporočamo, da se od medijev zahteva sodelovanje z neodvisnimi organizacijami za preverjanje dejstev, preglednost glede virov financiranja, spodbujanje državljanov k preverjanju prejetih informacij in omejevanje političnega vpliva medijskega občinstva, in sicer z:

- vzpostavitev strogih protokolov za preverjanje in potrjevanje informacij za posameznike, združenja in podjetja, ki imajo komercialni namen in/ali uporabljajo javna sredstva (npr. za razkritje pravnega statusa),
- neodvisnimi mediji, ki bi objavljali študije o financiranju certificiranja in upravičence do razširjanja informacij, da se zagotovi večja raznolikost virov,
- kampanjami za ozaveščanje državljanov o pomenu preverjanja informacij,
- omejitvijo števila medijskih hiš, ki jih ima lahko v lasti ena oseba ali podjetje (radio, televizija, platforme družbenih omrežij, časopisi itd.),
- enostavno dostopnostjo orodja „Black Box“* javnosti ter njegovo obvezno uporabo za osebe ali podjetja, ki imajo komercialni namen ali ki jih financira tretja oseba; te osebe ali podjetja bodo kaznovani glede na njihov skupni promet v primeru prostovoljnega širjenja lažnih novic ali sovražnega govora.

Utemeljitev

Širjenje napačnih informacij spodbuja delitve in sovraštvo v naši družbi. Z zagotavljanjem, da informacije preverjajo neodvisni organi, in s financiranjem neodvisnih medijev lahko zmanjšamo nespornosti in manipulacije. S preglednostjo virov financiranja medijev, ki imajo koristi od razširjanja informacij, se krepi zaupanje javnosti v medije. Poleg tega je spodbujanje državljanov k bolj radovednemu in kritičnemu odnosu do informacij, ki jih prejemajo, bistven za bolj informirano in odporno družbo, kar zadeva napačne informacije. Ti pristopi prispevajo k spodbujanju enotnejše družbe in zagotavljajo pluralnost glasov v medijskem prostoru.

* Orodje „Black Box“ pri Mediapart v Franciji: preglednost virov, postopek preverjanja, raziskovalna metodologija, okviri in omejitve, lastništvo medijev in financiranje medijev.

Priporočilo na kratko:

- vključitev vseh potrebnih informacij za preglednost medijev,
- podpora financiranju neodvisnih medijev za spodbujanje medijske pluralnosti,
- omejitev koncentriranega lastništva medijev.

Priporočilo 10: Spoznajte Evropo: participativni mediji za državljane

Priporočamo razširitev državljske udeležbe za legitimizacijo medijskih vsebin ter spodbujanje skupne kulture vzajemnosti in spoštovanja, ki izkoreninja sovraštvo. Tako sodelovanje bo temeljilo na treh kanalih, ki se medsebojno dopolnjujejo, in sicer:

1. participativni medijski hiši, v kateri državljani prispevajo k uredniškim odločitvam. Ta sistem bo temeljil na obstoječih mrežah in podjetjih, tako javnih kot zasebnih, ki bodo z novimi sredstvi spodbujeni k objavljanju visokokakovostnih informacij. Lokalni kanali bodo še posebej cenjeni, saj so najbližje državljanom, pa tudi državljski forumi na lokalni in nacionalni ravni za razumevanje njihovih prednostnih nalog na teh področjih;
2. forumu za razprave v obliki kanala družbenih medijev s privlačno in uporabniku prijazno aplikacijo, zaščiten s pravili o preglednosti;
3. spletnem sodelovalnem repozitoriju, v katerem se bodo shranjevale kakovostne novice in razprave, da bi se državljanom omogočila oblikovanje skupne zgodovine za izobraževanje mladih in napredek pri ključnih temah za prihodnost EU.

Ta sistem bo izražal vrednote EU proti sovražnemu govoru, opredeljene v skupni listini. Organ s funkcijami varuha človekovih pravic in odbor za etiko bosta filtrirala vsebino, da bi zagotovila njeno usklajenost s temi vrednotami; upoštevati je treba tudi možnost uporabe umetne inteligence. Izvajanje tega sistema bo spremljal izbran odbor državljanov, ki bodo zagotavljali, da uredniških odločitev ne bodo narekovali ekonomski ali ideološki interesi.

Utemeljitev

To priporočilo je pomembno, saj neposredno vključuje državljane in s tem z neposredno demokracijo legitimira same institucije EU. Državljanom bo omogočil, da najdejo informacije o vsem, kar želijo, ne da bi bili pri tem pod političnim vplivom, na primer, da se strinjajo s svojo nacionalno vlado. Posebna pozornost je namenjena mladim, saj ta medijski sistem upošteva tudi komunikacijska sredstva, ki so jim bližje kot tradicionalni televizijski kanali. Podobno je mogoče vključiti tudi otroke, in sicer s prilagojenimi vsebinami, kot so izobraževalni tečajji ali igre, odvisno od njihove starosti. Menimo, da je ta sistem pomemben za popolno izkoreninjenje dezinformacij in sovražnega govora, saj bo to medijska platforma brez sovražnih sporočil. Ker se zavedamo, da obstaja tveganje, da ljudje tega sistema ne bodo uporabljali, bomo morali poskrbeti, da bo privlačen in zanimiv, tako da bomo vanj vložili dovolj sredstev.

Priporočilo na kratko:

- povečanje udeležbe državljanov za spopadanje s sovražnim govorom z uporabo medijev,
- tritočkovni pristop: medijska hiša, kanal družbenih medijev in spletni sodelovalni repozitorij.

Spremljanje in filtriranje z večstranskim pristopom: organ varuha človekovih pravic, odbor za etiko in odbor državljanov za nadzor.

Digitalno in tehnologija

Priporočilo 11: Razblinite mehurček: spodbujanje raznolikih pogledov v družbenih medijih

Za boj proti spletni radikalizaciji priporočamo, da se platforme družbenih medijev zavežejo k diverzifikaciji vsebin, ki so prikazane uporabnikom. Algoritmi pogosto ustvarjajo odmevne komore, v katere potiskajo pristransko vsebino in uporabnike vodijo v ozke zajčje luknje. S

prilagajanjem algoritmov za predstavitev širšega razpona stališč lahko preprečimo prevlado enega pogleda in spodbujamo bolj uravnoteženo razumevanje tem.

Kako? Naša predlagana rešitev zagotavlja, da se uporabniku ob ogledu ekstremistične vsebine prikaže vsebina z nasprotnimi stališči. Ta pristop spodbuja uporabnike, da vidijo bolj raznoliko in celovito sliko ter tako učinkovito razblinijo vsebinske mehurčke, ki jih trenutno izolirajo.

Ta strategija ne le zmanjšuje tveganje radikalizacije, temveč tudi spodbuja kritično mišljenje in empatijo z izpostavljanjem uporabnikov različnim mnenjem. Z uvedbo te spremembe bodo družbeni mediji postali bolj informativen in uravnotežen prostor, kar bo prispevalo k bolj zdravemu spletnemu okolju za vse.

Utemeljitev

Izboljšano kritično mišljenje: izpostavljanje uporabnikov različnim pogledom spodbuja kritično mišljenje in posameznike spodbuja k temeljitejši oceni informacij, kar zmanjšuje dovzetnost za radikalne ideologije.

Zmanjšana polarizacija: z odpravo odmevnih komor lahko ta pristop zmanjša družbeno polarizacijo ter spodbuja dialog in razumevanje med različnimi skupinami.

Informirana javnost: bolj uravnoteženo informiranje zagotavlja, da je javnost bolje obveščena o različnih vprašanjih, kar omogoča bolj raznolike razprave in bolj premišljeno odločanje.

Izboljšano duševno zdravje: uporaba različnih vsebin lahko zmanjša anksioznost in stres, povezana z uživanjem ponavljajočih se in potencialno provokativnih informacij.

Krepitev demokracije: družba, ki je izpostavljena različnim stališčem, je bolj pripravljena za udeležbo v demokratičnih procesih, kar spodbuja bolj zdravo in odpornejšo demokracijo.

Z izvajanjem tega priporočila bodo družbeni mediji postali platforma za izobraževanje in konstruktiven diskurz, kar bo nazadnje privedlo do bolj informirane, povezane in empatične družbe.

Priporočilo na kratko:

- diverzifikacija vsebine: platformam družbenih medijev naložite obveznost, da prilagodijo algoritme, da bodo predstavljali širši razpon stališč ter preprečevali odmevne komore in pristranske vsebine,
- uravnotežena stališča: zagotovite, da bodo algoritmi ob ogledu ekstremističnih vsebin sprožili prikaz nasprotnih stališč in s tem spodbujali bolj raznoliko razumevanje,
- zmanjšanje radikalizacije: ta strategija zmanjšuje tveganje radikalizacije z izpostavljanjem uporabnikov različnim mnenjem ter spodbujanjem kritičnega mišljenja in empatije,

bolj zdravo spletno okolje: z uvedbo teh sprememb se bo ustvaril bolj informativen, uravnotežen in zdrav spletni prostor za vse uporabnike.

Priporočilo 12: Obravnava anonimnosti na spletu za spopadanje s sovraštvom

Priporočamo, da se anonimnost na spletu uredi tako, da bo zagotovljena boljša sledljivost tistih, ki širijo sovražni govor, ter da bodo taki storilci bolje preiskani in odgovarjali pred ustreznimi organi.

Zato priporočamo:

- naj EU in države članice uveljavijo uporabo obstoječih in prihodnjih predpisov in zakonodaje;

- vzpostavitev sistema za avtentikacijo identitete na ravni posameznih držav članic, v katerem se prek portala, ki ga upravlja vlada, zbirajo minimalne informacije, potrebne za identifikacijo osebe. To bi bilo treba postopoma uskladiti na ravni držav članic EU;
- uvedbo zahteve, da najpomembnejše platforme družbenih medijev bolje sodelujejo z evropskimi in nacionalnimi organi pri uporabi obstoječe in prihodnje zakonodaje ter pri uporabi sistema za avtentikacijo identitete;
- ozaveščanje uporabnikov spleta o njihovih odgovornostih pri objavljanju vsebin z novim evropskim kodeksom ravnanja, ki se izvaja na najpomembnejših platformah družbenih medijev ter prek javnih subjektov, šol in skupnosti.

Utemeljitev

To priporočilo je pomembno zaradi izjemnega porasta sovražnega govora, zlasti na spletu. Z ureditvijo anonimnosti bi bilo tiste, ki širijo sovraštvo na spletu, lažje prepoznati, prav tako pa bi bilo lažje zagotoviti, da bi odgovarjali za svoja dejanja.

Ob tem je treba zaščititi anonimnost na podlagi sedanjega razumevanja svobode govora, ki zagotavlja svobodno izmenjavo stališč in mnenj na spletu.

Priporočilo na kratko:

- uveljavitev odgovornosti na spletu,
- povečanje učinkovitosti predpisov in zakonodaje,
- uvedba evropskega sistema avtentikacije,
- ozaveščanje o posledicah sovražnega govora.

Priporočilo 13: Kartica EU za varno brskanje po spletu

Priporočamo uvedbo kartice EU za varno brskanje po spletu za otroke, starejše od 8 let. Ta kartica bi bila v prilagojeni različici na voljo tudi za starejše starostne skupine. S to kartico bodo otroci pridobili spretnosti, ki jih potrebujejo za samostojno in varno brskanje po internetu ter za spoprijemanje s sovražnimi vsebinami na spletu. Na tečaju usposabljanja, ki bi ga v šolah izvajale organizacije civilne družbe, bi se otroci na starosti primeren način med drugim naučili:

- kako prepoznati sovražne vsebine in se nanje odzvati,
- na kaj je treba paziti, da sami (nezavedno) ne širijo sovražne vsebine,
- na koga se lahko obrnejo, če postanejo žrtev sovraštva,
- kje so meje zasebnosti.

Usposabljanja bi morala biti zabavna in primerna starosti. Vodje usposabljanja (organizacije civilne družbe, nevladne organizacije itd.) bi bilo treba podpreti z ustreznimi in potrebnimi sredstvi EU in držav članic. Vodje usposabljanja bi morali imeti tudi skupne standarde za terminologijo. Ko bodo otroci zaključili usposabljanje, bodo prejeli kartico EU za varno brskanje po spletu. Na nacionalni ravni bi morali starši in učitelji sodelovati pri promociji in uvajanju kartice (glede na njeno prostovoljno naravo), na ravni EU pa bi morala biti promocija kartice EU za varno brskanje po spletu obvezna v vseh državah članicah. Poleg tega bi bilo treba preučiti, ali bi bil dostop do nekaterih vsebin na internetu lahko povezan s pridobitvijo kartice EU za varno brskanje po spletu. Otroci, ki so pridobili tako kartico, bi morali imeti tudi možnost, da se prek spleta povežejo z drugimi otroki iz vse EU.

Utemeljitev

Menimo, da je zamisel dobra, saj bi bili zlasti mlajši otroci ponosni, če bi imeli kartico EU za varno brskanje po spletu (podobno kolesarskemu izpitu). Poleg tega bi s kartico starši, ki pogosto nimajo potrebnih spretnosti, lažje pripravili otroke na varno uporabo interneta. Za pridobitev kartice bi lahko določili tudi različne pogoje (npr. dostop do določene spletne igre). Nenazadnje, z uvedbo kartice EU za varno brskanje po spletu bi se zagotovila nizkopražna medkulturna izmenjava med otroki v Evropi, kar bi spodbujalo strpnost in empatijo.

Priporočilo na kratko:

- uvedba kartice EU za varno brskanje po spletu za otroke, starejše od 8 let, s tečajji usposabljanja o varnosti na internetu in ravnanju s sovražnimi vsebinami, ki jih bodo izvajale organizacije civilne družbe,
- zagotovitev financiranja EU in skupnih standardov za vodje usposabljanja ter vključitev staršev in učiteljev v promocijo kartice,
- podelitev kartice po zaključku usposabljanja in po možnosti zagotovitev njene povezave z dostopom do določenih spletnih vsebin,
- spodbujanje medkulturne izmenjave in mreženja med otroki po vsej EU ter spodbujanje strpnosti in empatije.

Priporočilo 14: Moderiranje umetne inteligence: zaščita družbenih omrežij pred sovražnim govorom

Priporočamo razvoj orodja umetne inteligence za odkrivanje nezakonitega sovražnega govora na platformah družbenih medijev, s čimer bi se zagotovila skladnost s standardi EU. To orodje bo delovalo na naslednji način:

odkrivanje in označevanje:

- odkrivanje sovražnega govora na podlagi opredelitve nezakonitega sovražnega govora v EU,
- označevanje objav kot morebitni sovražni govor in obveščanje ustvarjalca,
- pregled označenih objav, ki ga opravi človeški moderater v 24 urah,
- objava objav, ki spadajo pod svobodo govora;
- posredovanje objav, ki vsebujejo nezakonit sovražni govor, organom pregona in njihov poznejši izbris.

Odkrivanje pred objavo:

- odkrivanje sovražnega govora, preden je vsebina objavljena,
- obveščanje ustvarjalcev, če se zdi, da njihove objave vsebujejo nezakonit sovražni govor,
- zagotovitev možnosti ustvarjalcem, da vsebino spremenijo ali vseeno objavijo,
- če je vsebina objavljena, ostane označena, dokler je ne pregleda človek, z opozorilom o zakonitosti in posledicah objavljanja sovražnega govora.

Z obvezno uvedbo tega orodja v družbenih medijih v EU se bo povečala varnost na spletu, zaščitile marginalizirane skupnosti in zagotovila skladnost s predpisi o sovražnem govoru, kar bo prispevalo k bolj spoštljivemu digitalnemu okolju.

Utemeljitev

Izboljšana zaščita: to orodje umetne inteligence zagotavlja zanesljivo zaščito marginaliziranih skupin z odkrivanjem in blaženjem sovražnega govora, preden lahko povzroči škodo. S hitrim prepoznavanjem in odstranjevanjem nezakonitih vsebin ustvarjamo varnejše spletno okolje.

Učinkovitost in natančnost: kombinacija odkrivanja z umetno inteligenco in človeškega pregleda zagotavlja visoko natančnost pri prepoznavanju sovražnega govora ob spoštovanju svobode govora. 24-urni postopek pregleda združuje hitrost in temeljitost ter zmanjšuje širjenje škodljivih vsebin.

Odgovornost: orodje z obveščanjem ustvarjalcev vsebin o morebitnem sovražnem govoru in pravnih posledicah spodbuja odgovornost in ozaveščenost. Uporabniki se izražajo o tem, kaj je nezakonit sovražni govor, kar spodbuja bolj premišljeno in spoštljivo komunikacijo.

Preventivni ukrepi: odkrivanje pred objavo omogoča uporabnikom, da pregledajo potencialno škodljivo vsebino, preden se objavi. Ta proaktivni pristop pomaga preprečevati širjenje sovražnega govora, zmanjšuje potrebo po kazenskih ukrepih in spodbuja kulturo spoštovanja. Skladnost z zakonodajo: z zagotavljanjem, da platforme družbenih medijev spoštujejo zakone EU o sovražnem govoru, se ustvarja enoten standard v celotnem digitalnem prostoru. S to harmonizacijo se poenostavlja izvrševanje in krepi pravni okvir proti sovražnemu govoru na spletu.

Positivne družbene spremembe: z uporabo tega orodja se spodbuja bolj vključujoča in spoštljiva družba. Z zmanjševanjem razširjenosti sovražnega govora spodbujamo različna stališča in poglede ter krepimo socialno kohezijo in medsebojno razumevanje.

Na splošno je to orodje umetne inteligence pomemben korak k varnejšemu in spoštljivejšemu spletnemu okolju, v katerem so digitalne interakcije usklajene z vrednotami vključenosti in dostojanstva.

Priporočilo na kratko:

- razvoj orodja za odkrivanje nezakonitega sovražnega govora na platformah družbenih medijev, ki bo vključeval naslednjo funkcionalnost;
- odkrivanje in označevanje morebitnega sovražnega govora v skladu s standardi EU, obveščanje ustvarjalcev in predložitev v pregled človeku. Izbris in prijava nezakonite vsebine; objava vsebine, ki spada v svobodo govora;
- pregled vsebine pred objavo, obveščanje ustvarjalcev o morebitnem nezakonitem sovražnem govoru in omogočanje sprememb. Označena vsebina se pregleda s pravnim opozorilom.

Izobraževanje

Priporočilo 15: Širjenje kulture razprav v šolah po vzoru državljskih forumov

Priporočamo organizacijo mini razprav v šoli, kot je „mini državljanski forum“ med poukom. Najučinkovitejši način za vključevanje otrok v razpravo (ne ustvarjanje „državljskega razreda“) je umestitev pobude v varno okolje ob podpori izobraževalne skupnosti: kot so nadzorniki, pomočniki in učitelji. Na primer, z organizacijo razprave o obrokih v menzi, s poudarkom na navadah različnih religij, lahko razpravljate o konkretnih temah, ki vsakodnevno zadevajo otroke, ter izkoristite strokovno znanje ljudi v šoli, kot so osebje in kuharji v menzi. V proces pojasnjevanja svojega dela otrokom bi lahko vključili tudi ljudi iz različnih okolij, ki niso strogo povezani z izobraževalnim sektorjem (npr. policija). Kar zadeva teme, ki se obravnavajo

v teh razpravah, bi se morali z otroki neposredno posvetovati o temah, ki jih želijo bolje spoznati. Otroci lahko razpravljajo o kateri koli temi, če je prilagojena njihovi ravni in primerna. Za izmenjavo teh izkušenj in kulture razprav po vsej Evropski uniji bi bilo lahko učinkovito tesno sodelovanje med šolami. Med izmenjavami bi lahko na primer šolski delegati, ki so sodelovali v razpravi, potovali ter delili svoje izkušnje in stališča z drugimi šolskimi delegati iz evropskih držav. „Rezultati“ teh razprav bi lahko prispevali k državljanski platformi za otroke.

Utemeljitev

Mladi so bolj odprti in sposobni sprejemati različna stališča, kar je ključni vidik boja proti sovraštvu. Zato je treba otroke v šoli (od 6. do 16. leta) seznaniti z državljsko kulturo in državljsko udeležbo. Ti „forumi“, organizirani v šoli, bi morali biti orodje za usposabljanje otrok. Kultura sodelovanja in spretnosti, pridobljene med temi razpravami, so lahko koristne vse življenje. Programi tesnega sodelovanja med šolami bi lahko bili učinkoviti, saj ne spreminjajo v celoti izobraževalnih programov držav članic, temveč izvajajo skupno pobudo, katere cilj je povečati kritično mišljenje in razumevanje med evropskimi otroki.

Priporočilo na kratko:

- mladi so bolj odprti in sposobni sprejemati različna stališča,
- otroci bi morali v šoli (od 6. do 16. leta) spoznavati kulturo državljske udeležbe in razpravljanja.

Tesno sodelovanje med šolami je lahko pomembno za izmenjavo izkušenj na evropski ravni ter za razumevanje drugih kultur in miselnosti.

Priporočilo 16: Krepitev socialnih in čustvenih veščin otrok in mladih za preprečevanje sovraštva

Pozivamo k uvedbi kratkoročnih in srednjeročnih ukrepov za krepitev čustvenih in socialnih veščin otrok. V ta namen priporočamo izboljšanje učnega okolja v šolah ter ponudbo dejavnosti, kot so gledališče, umetnost, nenasilna komunikacija in državljska vzgoja v šolah in njihovi okolici za poučevanje kritičnega mišljenja, empatije in čustvenih veščin. Kratkoročno zahtevamo številčnejše in boljše raziskovalne študije o vplivu dejavnosti, ki jih predlagamo za preprečevanje sovraštva. Kratkoročno in srednjeročno pozivamo k preusmeritvi prednostnih nalog programov, kot so Erasmus+, CERV ali programi, ki se financirajo iz strukturnih skladov EU, da bi podprli tiste dejavnosti, ki preprečujejo sovraštvo v šolah in njihovi okolici. Evropska komisija bi morala biti proaktivna pri označevanju navedenih prednostnih nalog in obsežnem obveščanju o njih (npr. s priporočili državam članicam in razpisi za projekte) ter sodelovati z Unescom in Svetom Evrope, da bi se uskladila z ustreznimi programi. Šole, učitelji in lokalni akterji bi lahko navedena sredstva uporabili za izvajanje dejavnosti. Da bi se povečala socialna vključenost, bi morale biti dejavnosti brezplačne za vse. Po približno petih letih zahtevamo ustrezno oceno teh prizadevanj, da se ponovno osredotočimo in odločimo, ali so bili ukrepi učinkoviti. To bi lahko privedlo do povečanja zmogljivosti EU za preprečevanje sovraštva v šolah.

Utemeljitev

V sedanjem izobraževalnem sistemu se vprašanja čustvenih in socialnih veščin ne obravnavajo dovolj resno. Tudi v šolah se pojavlja sovraštvo. Otroci niso dobro pripravljene, da bi postali odrasli, ki se zavedajo svojih čustev. Šole so kraj, ki ga obiskujejo vsi otroci in kjer se lahko naučijo, kako živeti skupaj. Ustvarjanje dobrega učnega okolja je najboljši način za

preprečevanje sovraštva. Spoznavanje sebe in drugih omogoča boljše kritično in samokritično mišljenje ter več strpnosti. Dejavnosti, kot so gledališče, ples in nenasilna komunikacija, so dobri načini za pridobivanje teh veščin.

Priporočilo na kratko:

Ena od rešitev za preprečevanje sovraštva v družbi je izboljšanje učnega okolja v šolah in ponujanje dejavnosti, kot so gledališče, umetnost, nenasilna komunikacija ter državljanska vzgoja v šolah in njihovi okolici.

To bo otrokom omogočilo, da se naučijo čustvenih in socialnih veščin ter jih razvijajo, kar bo privedlo do boljšega medsebojnega razumevanja med otroki in posledično do manjšega sovraštva v družbi.

Priporočilo 17: Izobraževanje za vsako generacijo in vse narode o nenasilnem komuniciranju

Priporočamo: naj se kratkoročno oblikujejo smernice za nenasilno komunikacijo (na podlagi dokumentov, kot je priročnik *From Hate Speech to Non-Violent Communication* (Od sovražnega govora do nenasilne komunikacije)), ki bodo prilagojene izobraževalnemu gradivu za mlade in odrasle,

- srednjeročno naj države članice pripravijo tečaje nenasilne komunikacije, ki bodo dopolnjevali denarno nadomestilo za brezposelnost za odrasle,
- srednjeročno naj države članice pripravijo izobraževalna gradiva za zaposlene,
- kratkoročno naj EU ustvari videoposnetke o treh konceptih (STRPNOST – PRIJAZNOST – ODPUŠČANJE) v medijskih vsebinah,
- srednjeročno naj šole staršem (npr. v šolah) ponudijo možnosti izobraževanja o nenasilni komunikaciji,
- srednjeročno in dolgoročno naj EU sprejme implicitno prilagoditev besedil (npr. usposabljanja in izpiti): nenasilna komunikacija bi morala biti privzeto vključena v naš jezik,
- dolgoročno naj države članice metodologijo nenasilne komunikacije vključijo v procese ponovnega vključevanja zapornikov.

Utemeljitev

Komunikacija je eden od najpomembnejših načinov razumevanja v življenju, vendar se je ne učimo. Če bomo poučevali to spretnost, bo med ljudmi veliko manj konfliktov in sporov. Več bo zavedanja lastnih čustev, introspekcije in sočutja do drugih. Če bi se to uresničilo, bi bilo v Evropi veliko manj sovraštva. Zdaj je sovraštvo na vrhuncu, po tem pa bi morali opaziti zmanjšanje. Boljša komunikacija vodi k boljšemu sodelovanju, to pa k enotnejši Evropi.

Priporočilo na kratko:

- predstavitev naslednjih ključnih konceptov: STRPNOST – PRIJAZNOST – ODPUŠČANJE članom družbe z neposrednimi in posrednimi izobraževalnimi akcijami,
- širjenje znanja in uporabe nenasilne komunikacije za vse starostne skupine, od mladih do odraslih, vključno s starši,
- uporaba obstoječih smernic OZN in njihova prilagoditev izobraževalnim gradivom,
- priprava brezplačnega izobraževalnega gradiva za odrasle (v delovnem in izobraževalnem okolju) na ravni EU,
- ustvarjanje medijskih vsebin za ozaveščanje o tej metodi,

- vključitev nenasilne komunikacije v vsa uradna sporočila kot način nagovarjanja državljanov.

Državlјanska udeležba in socialna vključenost

Priporočilo 18: Oblikovanje evropskih državlјanskih forumov za mlade (16–25 let) za spopadanje s sovraštvom

Evropski državlјanski forumi za mlade bi morali uporabljati postopek naključne izbire, kot ga uporabljajo sedanji evropski državlјanski forumi, saj to omogoča zastopanost različnih skupin. Na forumih bi bilo treba obravnavati teme, povezane z izzivi in priložnostmi, s katerimi se soočajo mladi (tj. ustrahovanje, strpnost, spoštovanje, stereotipi in socialna vključenost). Na teh forumih bi morali mladi sodelovati kot strokovnjaki, da bi se poglobilo razumevanje ključnih vprašanj in da bi mladi lahko izražali svoja stališča na ravni EU. Mladi, ki sodelujejo v združenjih za boj proti diskriminaciji ali za vključevanje migrantov, bi lahko na primer delovali kot „strokovnjaki“ in „viri“ za mladinski forum. Te forume bi bilo treba promovirati na platformi za udelestvo državlјanov (ki jo je treba ponovno proučiti, narediti bolj interaktivno in bolj „kul“ ter bolje promovirati).

Utemeljitev

Mladi se pogosto ne zanimajo za politiko in se v vse manjšem številu udeležujejo volitev. Njihove politične predstavnike (na nacionalni ali evropski ravni) volijo starejši. Da bi se seznanili s politično razpravo, spoznali, kaj počne Evropska unija, in se zanjo zanimali, bi lahko bilo sodelovanje v evropskem državlјanskem forumu, kot je naš, zanimivo orodje za spodbujanje trajnejšega sodelovanja. Evropska raven je ključnega pomena, saj je v mnogih državah članicah vizija Evropske unije omejena na odločitve Bruslja. Bruselj velja za „velikega šefa, ki nalaga številna pravila“. Eksperimentiranje z državlјanskim forumom bi lahko mladim omogočilo, da bi se počutili bližje Evropi in drugim mladim Evropejcem. Ker so mladi med glavnimi žrtvami sovraštva, se je bistveno osredotočiti nanje.

Priporočilo na kratko:

Priporočamo oblikovanje vseevropskih forumov, zlasti za mlade, o vprašanjih boja proti sovraštvu.

Cilja tega sta: boj proti nezaupanju mladih do politikov in vključevanje mladih kot del rešitve za različne probleme.

Priporočilo 19: Razvoj prostovoljnih državlјanskih služb v lokalnih skupnostih za odrasle

Zagotoviti je treba čas za sodelovanje v teh prostovoljskih dejavnostih, na primer s plačanimi dopusti, rezerviranimi posebej za državlјansko udeležbo. Hkrati pa moramo upoštevati tudi samozaposlene osebe. Ekonomske koristi bi lahko bile odlična spodbuda za večjo državlјansko udeležbo v različnih kategorijah (npr. znižanje davkov). Poleg tega bi bilo treba na ravni EU spodbujati pomen lokalnih pobud: EU bi lahko spodbujala in podpirala te lokalne pobude po vsej Evropi, pri čemer bi zagotavljala izkušnje in finančno podporo. Trajanje te prostovoljne službe bi bilo krajše od programa Erasmus za zaposlene ali samozaposlene (na primer en teden).

Utemeljitev

Za boj proti sovraštvu je zelo pomembna lokalna raven, lokalne skupnosti pa so dragocena podpora socialni koheziji. Prostovoljstvo v združenjih, ki spodbujajo vključevanje, bi moralo biti na primer dostopno vsem starostnim skupinam. Evropska unija bi lahko podprla te pobude za boj proti sovraštvu na lokalni ravni in omogočila izmenjavo izkušenj med različnimi lokalnimi akterji.

Priporočilo na kratko:

- prostovoljne državljanske službe bi morale biti dostopne vsem, ne glede na ekonomske ali poklicne okoliščine,
- podjetja morajo svojim zaposlenim omogočiti, da preizkusijo te evropske prostovoljske programe (s podporo Evrope),
- prostovoljstvo in pridobljene spretnosti je treba ceniti.

Priporočilo 20: Pomoč pri ponovnem iskanju smisla življenja

Priporočamo, naj EU spodbuja ustvarjanje skupnostnih prostorov za podporo marginaliziranim osebam. Ta pomoč je lahko usmerjena v različne smeri, odvisno od potreb posameznika. Priporočamo, naj se ljudem omogoči, da najdejo delo kot obliko osebne avtonomije in stabilnosti, hkrati pa naj se zagotovi posebna podpora tistim skupinam, ki težje dostopajo do trga dela, na primer invalidom, beguncem, brezdomcem, zlorabljenim itd. Posebna pomoč v teh primerih bi lahko vključevala pripravo na prijave za zaposlitev, razgovore, skrb za higieno in pridobitev ustreznih oblačil za delo.

Za tovrstne pobude, ki jih vodi skupnost, bi se lahko zagotovila javna sredstva, hkrati pa bi se lahko izkoristile solidarnostne mreže in prostovoljne pobude, ki že obstajajo v skupnosti, tako da bi bile finančne naložbe trajnostne za javne proračune. Treba bi bilo sprejeti zavezo, da se ohranijo dolgoročni pogoji financiranja centrov.

Te solidarnostne in podpirne pobude bi morale skupaj zajemati dve potrebi: po eni strani zagotavljanje specializirane pomoči posebnim skupinam, ki imajo lahko posebne potrebe, in po drugi strani odprtost za različne marginalizirane skupine brez ustvarjanja prednostnih lestvic ali preferenc, ki bi lahko prispevale k nadaljnjemu sovraštvu in diskriminaciji.

V teh centrih je mogoče poiskati posebno in takojšnjo pomoč glede na osebne primere ob podpori ustreznih usposobljenih prostovoljcev in/ali strokovnjakov, ki lahko ljudi usmerijo na mesta, kjer lahko prejmejo posebno pomoč. Pomoč se lahko zagotovi ne le osebam iz marginaliziranih skupin, temveč vsem, ki se znajdejo v osebnih okoliščinah ali življenjskih situacijah, v katerih bi lahko potrebovali podporo.

V teh skupnostnih centrih lahko potekajo tudi delavnice, dejavnosti, medkulturne izmenjave, dogodki in praznovanja, ki pomagajo ustvarjati občutek skupnosti in premagovati ovire zaradi diskriminacije. Ti prostori bi morali biti prijazni ljudem, kar pomeni, da bi se morali v njih počutiti dobrodošle in sproščene.

Center, ki bo nudil pomoč, in prejemnik, ki mora doseči dogovorjene rezultate v določenem časovnem okviru, bi se morala medsebojno zavezati. Za reševanje posebnih primerov bo morda potreben daljši čas, ki ga bodo strokovnjaki ocenili za vsak primer posebej.

Utemeljitev

To priporočilo je pomembno, saj bi si ljudje z obiskovanjem skupnostnih centrov zelo olajšali življenje. Bili bi novost, dajali bi upanje in navdihovali. Z upoštevanjem tega priporočila bi se izboljšalo duševno zdravje in pomagalo ljudem s težavami doma, poleg tega pa bi se lahko vsem

Ljudem v prikrajšanem položaju, ki jim ta rešitev lahko pomaga, zagotovili streha nad glavo, uživanje njihove temeljne pravice do dostojnega življenja in pomoč pri iskanju smisla. Pomembno je, ker bi ljudem omogočilo, da vplivajo drug na drugega, gradijo odnose in razumejo težave drug drugega. Ljudje se ne bi počutili stigmatizirane ali zaznamovane. Ponovno moramo postati človeška bitja (ne le pospeševati tehnologijo na račun humanizacije). Ljudje potrebujejo priložnosti in s tem priporočilom bi se lahko ustvarila nova delovna mesta. Priporočilo bi lahko spodbudilo bolj vključujočo, pravično, enakopravno, smiselno in empatično družbo, v kateri lahko vsi enakopravno sodelujejo in v kateri vprašanj, kot sta revščina in brezdomstvo, ne normaliziramo, ker ustvarjajo sovraštvo.

To priporočilo bi lahko pomagalo družbi na najnižji ravni. Kar zadeva vpliv, moramo zagotoviti globalne odgovore za globalna vprašanja. Učinek bi bil sprva viden v majhnem obsegu, nato pa bi se povečal.

Obstajajo tveganja, če socialni delavci niso usposobljeni za to delo in če zamisel ni dobro zasnovana. Druga tveganja so lahko finančna, jezikovna ali povezana z vključevanjem.

Priporočilo na kratko:

- EU bi morala spodbujati ustvarjanje skupnostnih prostorov za podporo marginaliziranim skupinam,
- pomoč bi morala biti prilagojena potrebam posameznika s podporo ustrezno usposobljenih prostovoljcev in/ali strokovnjakov, pri čemer se center in prejemnik medsebojno zavežeta dogovorjenim rezultatom in časovnim okvirom, z možnimi podaljšanji za posebne primere,
- zavezati bi se bilo treba dolgoročnemu javnemu financiranju, pri tem pa izkoristiti že obstoječe solidarnostne mreže in pobude prostovoljcev.

Priporočilo 21: V iskanju ljudi: spoprijemanje z družbeno neenakostjo za boj proti sovraštvu v EU

Družbena neenakost, kot je opisana v opredelitvi problema, je eden od ključnih dejavnikov sovraštva v naši družbi. Institucije in države članice EU tega problema kljub njegovemu pomenu ne obravnavajo ustrezno, kar kaže na potrebo po celovitih raziskavah, ki bi jih financirala EU, da bi opredelili in odpravili povezave med družbeno neenakostjo in sovraštvom.

Razumevanje teh povezav je bistveno za oblikovanje učinkovitih politik in ukrepov. Brez trdnih empiričnih dokazov, ki temeljijo na kvalitativnih in kvantitativnih podatkih, so lahko prizadevanja za odpravo družbene neenakosti napačno usmerjena ali neučinkovita. Vključevanje socialnih organizacij v zbiranje podatkov zagotavlja, da podatki odražajo realnost tistih, ki jih je neenakost najbolj prizadela, ter zagotavlja natančnejšo in ustrežnejšo podlago za raziskave s pristopom od spodaj navzgor. Stalno objavljane te ugotovitve bo prispevalo k tekočim prizadevanjem in jih izboljšalo. Rezultati študij se lahko vključijo v kampanje ozaveščanja.

Utemeljitev

Priprava smernic in kampanj na podlagi temeljitih raziskav omogoča ciljno usmerjene ukrepe, s katerimi se obravnavajo posebni načini, na katere družbena neenakost spodbuja sovraštvo. Ta strateški pristop lahko znatno zmanjša socialne napetosti in spodbudi socialno kohezijo ter omogoči sistemske spremembe.

Zbiranje podatkov o učinku pozitivnih ukrepov in stalno objavljane ugotovitve spodbujata preglednost in odgovornost. S tem procesom se zagotavljajo informacije za oblikovalce politik

in deležnike, poleg tega pa se krepi zaupanje javnosti in spodbujajo skupna prizadevanja za odpravo družbene neenakosti.

Vzpostavitev standardov za preverjene, zanesljive podatke in harmonizirano metodologijo, vključno z osebnimi mnenji ter kvantitativnimi in kvalitativnimi podatki, zagotavlja zanesljivost in celovitost raziskav.

Obravnavanje družbene neenakosti s celovitimi raziskavami in zbiranjem podatkov je ključno za zmanjšanje sovraštva in spodbujanje bolj povezane družbe v EU. Ta pristop zagotavlja potrebna spoznanja in orodja za oblikovanje učinkovitih politik in ukrepov, ki na koncu prispevajo k pravičnejšemu in skladnejšemu družbenemu okolju.

Priporočilo na kratko:

- institucije in države članice EU se premalo ukvarjajo z družbeno neenakostjo (kot gonilno silo in vzrokom sovraštva), zato je treba opraviti več raziskav za opredelitev in obravnavanje povezav med družbeno neenakostjo in sovraštvom;
- izvedba celovite raziskave o povezavi med družbeno neenakostjo in sovraštvom, ki bi jo financirala EU, z vključitvijo različnih deležnikov v zbiranje podatkov. Uporaba ugotovitev za oblikovanje ciljno usmerjenih politik in kampanj ozaveščanja za spodbujanje socialne kohezije;
- vključitev nevladnih organizacij, držav članic in raziskovalnih inštitutov v obsežno zbiranje podatkov z uporabo kvalitativnih in kvantitativnih metod;
- zagotovitev stalnega objavljanja ugotovitev.